MTA 200 ÉVES A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

PROGRAMFÜZET

• 2026. DECEMBER •

Biztos pont. 200 éve.

Ünnepeljen velünk!

MTA

MTA200 — Tudományhavi rendezvények

A FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJÁNAK ÜNNEPI RENDEZVÉNYEI

Az eseményeken való részvételével a meghívott hozzájárul ahhoz, hogy személyéről nyilvános fénykép-, illetve videofelvétel készülhet. A felvétel a későbbiekben az MTA YouTube-csatornáján tekinthető meg.

Beköszönő

A Magyar Tudományos Akadémia kétszáz éves jubileuma egyaránt alkalom a hazai tudományos élet örökségének megünneplésére és a jövőről való közös gondolkodásra. A Fiatal Kutatók Akadémiájának ez utóbbi különösen fontos: a felhalmozott tudásra építve, új kérdésekkel és nézőpontokkal szeretnénk hozzájárulni a tudomány megújulásához.

A bicentenáriumi rendezvénysorozat folyamán az FKA kezdeményezésére megalkotott és többször is megépített LEGO MTA Székház a közösségi összefogás jelképe. Ez a műtárgy egyszerre idézi meg az Akadémia székházának létrejöttét, amelyhez sokan járultak hozzá, és a Fiatal Kutatók Akadémiájának történetét: közösségünk a fiatal kutatók alulról szerveződő kezdeményezéséből, együttes munkájával jött létre az Akadémiához kapcsolódva. Ahogyan a modell ismétlődő megépítései során az egyes elemekből közös alkotás születik, úgy kapcsolódnak össze az FKA-ban a különböző tudományterületek, tapasztalatok és kreatív gondolatok. A LEGO MTA Székház tisztelgés az akadémiai örökség előtt és annak szimbóluma is, miként építjük tovább a hazai tudományos közösséget.

Bár az MTA200 jubileumi programsorozatában 2026 decembere a Fiatal Kutatók Akadémiájának hivatalos hónapja, az egész év folyamán is több rendezvénnyel kapcsolódtunk be az ünneplésbe. Júniusban tagjaink és alumnusaink közösen teljesítették a 200 kilométeres emlékfutást, szeptemberben pedig a Nobel-díjas kutatókat is felvonultató Molecular Frontiers Szimpózium megrendezésében működtünk közre. Az MTA Alumni Programjához csatlakozott iskolák diákjainak részvételével megvalósuló közösségi építések szintén egész éven

átívelő programot jelentettek. Decemberben további eseményekkel várjuk az érdeklődőket, amelyek a kutatói közösség sokszínűségét mutatják meg: a vízi mikrovilág felfedezésétől az ember alkotta anyagokig, az utolsó közösségi építéstől a tudományos ismeretterjesztő előadásokon át a művészeti élményekig. „Megszólalnak a tárgyak" című záróestünk az akadémiai örökséget hozza közelebb a közönséghez a tudomány és a művészet találkozásán keresztül.

Szeretettel várunk mindenkit, aki velünk együtt fedezné fel a tudomány sokféle arcát és gondolkodna arról, hogyan formálhatjuk közösen a következő kétszáz évet.

Kun Bernadette és Ruppert Tamás,
az FKA társelnökei

Tartalom

8 „3D VÍZI MIKROVILÁG”

12 „AZ EMBER ALKOTTA ANYAG —
A XXI. SZÁZAD ANYAGA”

15 „KARÁCSONYI TUDOMÁNY AZ FKA-VAL:
FEDEZZÜK FEL EGYÜTT AZ ÜNNEP VA-
RÁZSLATOS VILÁGÁT!”

18 „MEGSZÓLALNAK A TÁRGYAK”

MAGYAR · TUDOMÁNYOS · AKADÉMIA ·
1825
MTA
1826
K

„3D VÍZI MIKROVILÁG”

INTERAKTÍV NAP A HUN-REN ÖKOLÓGIAI KUTATÓKÖZPONT VÍZI ÖKOLÓGIAI INTÉZETÉNEK KUTATÓCSOPORTJAIVAL, A *VÍZCSEPPNYI ÉLET* CÍMŰ FILM BEMUTATÓJA ÉS KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ

Időpont: 2026. december 1. (kedd), 10:00—16:30

Helyszín: Nagyterem, Díszterem, Aula

A Fiatal Kutatók Akadémiájának MTA200 kiállítása a sokféleséget állítja középpontba a vízi élővilágban és a tudományban. Arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a vízi élővilágban a stabilitás feltétele a sokszínűség fennmaradása, a tudomány fejlődését pedig a különböző hátterű, tudású és szemléletű kutatók együttműködése teszi lehetővé. Az MTA Székház aulájában a „3D vízi mikrovilág” című kiállítás és a Fiatal Kutatók Akadémiájának eddigi történetét bemutató tárlat e rendező elv mentén osztozik a kiállítási tereken és vitrineken. A kettős célú kiállítás kurátorai Abonyi András, Vad Csaba és Máté Ágnes.

A program december 1-jén egy egész napos interaktív rendezvénnyel nyílik meg. Ennek központi eseményeként az MTA Dísztermében kerül sor a *Vízcseppnyi élet* című film első nyilvános vetítésére,

amelynek keretében a közönség személyesen találkozhat az alkotókkal. A kiállítás nyitónapját a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont Vízi Ökológiai Intézetének kutatócsoportjai által működtetett interaktív standok, valamint az általános és középiskolás korosztály számára összeállított foglalkoztató programok teszik teljessé. A Borics Gábor vezette Funkcionális Algológiai Kutatócsoport munkájaként készült 3D-nyomtatott algamodellek a nyitónapot követően a december 23-ig megtekinthető tárlat egyik vitrinjében kapnak helyet.

Az FKA eddigi történetét bemutató vitrinekben pedig a szervezet történetéhez kapcsolódó fényképek, kiadványok és logózott tárgyak lesznek láthatók, valamint a tagság által kölcsönadott, változatos szakmai és intézményi kitűzőkből kirakjuk az FKA betűszót, ezzel is utalva a szervezetben képviselt tudományágak és tevékenységi területek sokszínűségére.

Az interaktív napon és a kerekasztal-beszélgetéssel egybekötött filmvetítésen a férőhelyek száma korlátozott és regisztrációköteles.

Regisztrálni az MTA Eseménynaptárában, illetve az alábbi linken lehet:
https://docs.google.com/forms/d/1RB_ItRHDpD-2Sq8Icb_-quHyl7WXOQw4GCxS96RVjoZ8/viewform?ts=6ae2006e&edit_requested=true

10:00—14:30 Az Ökológiai Kutatóközpont Vízi Ökológiai Intézet (ÖK VÖI) kutatócsoportjainak interaktív bemutatója és foglalkoztatója
Helyszín: MTA Székház, Nagyterem, II. emelet

14:30—14:45	Megnyitó Helyszín: MTA Székház, Díszterem, I. emelet Kun Bernadette, az FKA társelnöke, Pósfai Mihály, az MTA elnöke, Abonyi András, az FKA tagja
14:45—15:00	Filmvetítés. *Vízcseppnyi élet* A Borics Gábor vezette Funkcionális Algológiai Kutatócsoport által készített animációs kisfilm háromdimenziós rekonstrukciókra építve mutatja meg az édesvízi mikroalgák formagazdagságát.
15:00—15:10	Méltatás Padisák Judit, az MTA rendes tagja (Pannon Egyetem, Természettudományi Központ, Limnológia Kutatócsoport)
15:10—16:00	Beszélgetés az alkotókkal Moderátor: Vad Csaba, az FKA tagja, csoportvezető (ÖK VÖI, Plankton-ökológia és Táplálékhálózatok Kutatócsoport)

Alkotók:
Borics Gábor, az MTA doktora (ÖK VÖI, Funkcionális Algológiai Kutatócsoport, csoportvezető), a kisfilm tudományos vezetője
Kisantal Tibor (ÖK VÖI, Funkcionális Algológiai Kutatócsoport), a kisfilm rendezője
Lerf Verona (ÖK VÖI, Funkcionális Algológiai Kutatócsoport), a kisfilm készítője
Tóth István (ÖK VÖI, Funkcionális Algológiai Kutatócsoport), a kisfilm készítője

Felkért hozzászólók a vízi mikrovilág tudomány-kommunikációjának területéről:
Solymosi Katalin habilitált egyetemi docens (ELTE TTK Növényszervezettani Tanszék, Plastid Biology Lab, csoportvezető)
Török Júlia Katalin egyetemi adjunktus (ELTE TTK Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék)
Kriska György, az MTA doktora (ÖK VÖI; ELTE TTK Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék), a kisfilm készítője

16:00—16:10	Zárszó Ruppert Tamás, az FKA társelnöke
16:10—16:20	Az időszaki kiállítás megnyitója Pósfai Mihály, az MTA elnöke Helyszín: MTA Székház, Aula, földszint

„AZ EMBER ALKOTTA ANYAG — A XXI. SZÁZAD ANYAGA”

KONFERENCIA

Időpont: 2026. december 4. (péntek), 9:30—14:00

Helyszín: MTA Székház, Díszterem és Felolvasóterem, I. emelet

A középiskolásoknak szóló konferenciasorozat 12. alkalma idén a Magyar Műanyagipari Szövetség (MMSZ) és az FKA társszervezésében valósul meg Toldy Andrea, az FKA alumnája, az MMSZ a felsőoktatás és az ipar kapcsolatáért felelős alelnöke koordinálásával.

A konferencia átfogó képet ad a modern polimer anyagtudomány fejlődési irányairól, kiemelve a fenntartható anyaghasználat, az innováció és a körforgásos gazdaság szempontjainak egyre növekvő jelentőségét. A konferencia az FKA tudománykommunikációs és utánpótlás-nevelési céljaihoz kapcsolódva komplex oktatási programmal egészül ki. A rendezvényt megelőzően zajlik a „PolyQuest — A 21. század innovatív polimereinek nyomában” elnevezésű országos középiskolai vetélkedő, amely diákok számára nyújt betekintést az anyagtudomány aktuális kérdéseibe. A konferencián részt vevő középiskolások — a nyíregyházi

tekerd! csoport tagjaival közösen — megépítik az FKA logóját LEGO mozaik formájában, amely a nap végén az FKA tudományhónapi kiállításán kap helyet a Székház aulájában.

A program zártkörű, a résztvétel a PolyQuest országos anyagtudományi versenyen részt vevő középiskolás csoportok számára van fenntartva. A konferenciáról a Fiatal Kutatók Akadémiájának támogatásával videófelvétel készül, amely a későbbiekben megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

9:30—10:00	Érkezés, regisztráció
10:00—10:05	Köszöntő Toldy Andrea egyetemi tanár, az FKA alumnája (BME Polimertechnika Tanszék, az MMSZ a felsőoktatás és az ipar kapcsolatáért felelős alelnöke)
10:05—10:15	Megnyitó Czvikovszky Tibor professzor emeritus (BME Polimertechnika Tanszék)
10:15—10:35	Sugárzás a fenntartható és innovatív polimerek szolgálatában Mészáros László egyetemi docens (BME Polimertechnika Tanszék)
10:35—10:55	Zöldkémia a jövő laboratóriumában — áramlásos 3D-nyomtatott reaktoroktól az űrkísérletekig Bálint Erika egyetemi docens, az FKA alumnája (BME Szerves Kémia és Technológia Tanszék)

10:55—11:15	Polimerek az űrben Kapu Tibor kutatóűrhajós (BME Polimertechnika Tanszék) — Örökös-Tóth István vezető mérnök (HUNOR)
11:15—11:35	A jövő építőkockái — innováció a LEGO világában Papp Róbert termelési igazgató (LEGO Manufacturing Kft.)
11:35—11:55	Az Innovációs Díj átadása és a Díjazott üzenete a fiataloknak
11:55—12:00	Zárszó
12:00—14:00	Ebéd, a III. emeleti kiállítás megtekintése és a Fiatal Kutatók Akadémiája logójának megépítése LEGO kockákból *(turnusokban)*

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJA

„KARÁCSONYI TUDOMÁNY AZ FKA-VAL: FEDEZZÜK FEL EGYÜTT AZ ÜNNEP VARÁZSLATOS VILÁGÁT!”

Időpont: 2026. december 10. (csütörtök), 14:00—17:00

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem, II. emelet

A Kelemen Zsolt FKA-tag által koordinált program 15 perces ismeretterjesztő előadásai etűdszerűen villantják fel a karácsonyi ünnepkör különböző tudományágakhoz tartozó aspektusait. A program nyilvános, elsősorban középiskolásoknak szól, de minden érdeklődőt szeretettel várunk. Akár teljes középiskolai osztályok jelentkezését is fogadjuk. A férőhelyek száma korlátozott, ezért a jelentkezést a helyek beteltével lezárjuk. Regisztrálni az alábbi linken lehet:
https://forms.gle/moUMqzXe1YJKyKm66

14.00—14:10	Megnyitó
14:10—14:25	Mesterséges intelligencia és karácsony Szentgáli-Tóth Boldizsár tudományos munkatárs (ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont)

14:25—14:40	Karácsonyi (korpusz)mintázatok Modrián-Horváth Bernadett egyetemi adjunktus (SZTE Német Nyelvészeti Tanszék) és Simon Gábor habilitált egyetemi docens (ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszék)
14:40—14:55	„Aranyat, tömjént, mirhát” Poór Péter egyetemi docens (SZTE Növénybiológiai Tanszék)
14:55—15:10	A fenntartható mikuláscsomag-(olás) nyomában Lendvai László egyetemi docens (Széchenyi István Egyetem, Anyagtudományi és Technológiai Tanszék)
15:10—15:25	Humanoid Mikulás Ruppert Tamás egyetemi docens (Pannon Egyetem)
15:25—15:40	Karácsonyi alkímia Kelemen Zsolt egyetemi adjunktus (BME Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszék)
15:40—16:05	A Bandart Productions műsora: „Dancing Graffiti — There is Always a Wall” Élőben rajzolt digitális graffiti és tánc találkozása egy költői, játékos, elgondolkodtató és szívmelengető történetben. A produkcióban a táncos mozgását valós időben létrehozott digitális rajzok követik és egészítik ki, így a vetített képek folyamatos párbeszédet folytatnak a szereplővel és a térrel.

A történet egy nő életútján keresztül mesél a bennünket körülvevő és a bennünk felépülő falakról: a gyermekkortól a kamaszkor lázadásán át a felnőtté válásig.
Az alkotók Lengyel Katalin táncos, koreográfus és Tóth-Zsiga Szabolcs média- és vizuális művész.

„MEGSZÓLALNAK A TÁRGYAK”

A FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJÁNAK TUDOMÁNYOS-MŰVÉSZETI ZÁRÓESTJE

Időpont: 2026. december 17. (csütörtök), 17:00—19:00

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem, II. emelet

A Horváti Kata és Bagoly Zsuzsa FKA-tagok által megálmodott rendezvényen az MTA Könyvtárának kincseit bemutató tudományos előadások és hozzájuk kapcsolódó zenei betétek lesznek hallhatók. A rendezvény részben meghívásos alapú, részben regisztrációköteles.

https://mta.hu/esemenynaptar/2026-12-17-megszolalnak-a-targyak-6503

17:00—17:15	Megnyitó és köszöntő Kun Bernadette, az FKA társelnöke, Stipsicz András, az MTA rendes tagja, az FKA Tanácsadó Testületének tagja
17:15—17:30	A Fiatal Kutatók Akadémiájának története képekben — a kiállított tárgyakhoz kapcsolódó történetek Máté Ágnes, az FKA képviselője az MTA200 Elnökségi Bizottságban, FKA alumna (MTA KIK)

17:30—18:30 Előadások a „Borúra derű — A 200 éves Akadémia kincsei” című kiállításhoz kapcsolódóan
Konferál: Bagoly Zsuzsa egyetemi docens (Debreceni Egyetem Klinikai Laboratóriumi Kutató Tanszék)

A „marslakók” története, tudományos eredményeik és a modern természettudományokra gyakorolt maradandó hatásuk
Kelemen Zsolt egyetemi adjunktus (BME Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszék)

Schreger-mintázat Vörösmarty Mihály elefántcsont sakk-készletének figuráin
Virág Attila egyetemi adjunktus (ELTE Kőzettan-Geokémiai Tanszék)

Kincsek a növényvilágból — arany, tömjén és mirha
Poór Péter egyetemi docens (SZTE Növénybiológiai Tanszék)

Az előadások között zenei összeállításokat hallhatunk Csörsz Rumen István, a Chemical Singers és a Villő Énekegyüttes előadásában. Műsorukban többek között a Vietórisz-kódex és az MTA KIK Kézirattárában őrzött csodálatos hóráskönyvek ihlette zeneművek szólalnak meg.

18:30—19:00 Zárszó és köszönetnyilvánítás
Ruppert Tamás, az FKA társelnöke

Az Akadémia palotáját 1865. december 11-én avatták fel. Megépítéséhez — mint nemzeti ügyhöz — a megelőző években adományokkal járult hozzá a kolozsvári unitárius kollégium nagydiákjaitól és az isztambuli Kossuth-emigráció tagjaitól kezdve az ország leggazdagabb arisztokrata családjaiig több ezer felajánló.

Az FKA ezen adományozók előtt kívánt tisztelegni azzal, hogy a mai tudásunk szerint ismert egyik legtartósabb modern anyagból készíttette el az alapjaiban állandó, de homlokzati részein lebontható, majd közösségi építések során újra felépíthető, 193 moduláris elemből álló palota és az egykori bérház — 1988 óta az MTA Könyvtárát befogadó — épületegyüttesét.

Az FKA kívánságát Dóczy Balázs, az egyetlen hivatalos magyar LEGO építőmester váltotta valóra. A Magyar Tudományos Akadémia székházának részletgazdag makettje, amely egy 90×120 cm alapterületű, 60 cm magas, az alapját képező önhordó alaplappal és a hozzá készült vitrinnel együtt mintegy 130 kg súlyú műtárgy, egy négyfős építőcsapat közel 150 munkaórájának eredményeként 2026. április 17-re készült el, több mint 60 ezer LEGO kocka felhasználásával.

A 2026. évben nyolc alkalommal megszervezett közösségi építések során az MTA Alumni programjában részt vevő középiskolák mintegy 150 diákja, az FKA önkéntesei és gyermekeik, valamint az MTA „Reformok kora” című középiskolai tanulmányi versenyének győztes csapata is átélhette a közösségi építés élményét.

Az MTA200 bicentenáriumi ünnepségsorozat lezárultával a saját vitrinnel és posztamenssel rendelkező műtárgy az MTA Könyvtárának földszintjén, az alapító Teleki család gyűjteményét bemutató térben lesz megtekinthető.

Képjegyzék

A borítón: Szfinx a Magyar Tudományos Akadémia Székházának tetején.

3. oldal: A hóval borított Budapest látképe a Magyar Tudományos Akadémiával. Fotó: Gehring János.

5. oldal: Dóczy Balázs Certified @LEGO Professional látványterve az MTA LEGO Székházról.

6. oldal: Az MTA — FKA ambigramma 3D-nyomtatott modellje. Fotó: Szigeti Tamás.

7. oldal: Az MTA és az MTA KIK kitűzői egy piros blézer hajtókáján.

11. oldal: *Scenedesmus* sp. alga képe.

14. oldal: A tekerd! csoport látványterve az FKA logójáról.

17. oldal: Jean Colombe műhelyéből származó latin nyelvű hóráskönyv (kb. 1485—1490). MTA KIK Kézirattár, K 429.

20. oldal: Vörösmarty Mihály elefántcsont sakk-készlete. MTA KIK Kézirattár, K 2.

21. oldal: MTA KIK Keleti Gyűjtemény orientális stílusú belső terének részlete.

MTA Székház

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

+ 36 (1) 411-6100

info@titkarsag.mta.hu

MTA200